

Sygnatura akt III AUz 175/17

POSTANOWIENIE

Dnia 28 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marta Sawińska

Sędziowie: SSA Jolanta Cierpiał

del. SSO Renata Pohl /spr./

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Tonak

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2017 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy M. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

przy udziale zainteresowanego J. Z.

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek zażalenia M. H. na postanowienie o kosztach zawarte w punkcie 2 wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 1 sierpnia 2017 r. sygn. akt VIII U 956/16

postanawia:

1. oddalić zażalenie;
2. zasądzić od odwołującej się na rzecz pozwanego organu rentowego kwotę 450 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

del. SSO Renata Pohl	SSA Marta Sawińska	SSA Jolanta Cierpiał
----------------------	--------------------	----------------------

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 1 sierpnia 2017 r. w sprawie sygn. VIII U 956/16 Sąd Okręgowy w Poznaniu w punkcie 1. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. z 4 kwietnia 2016r. znak (...) - (...) i ustalił wysokość miesięcznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne dla M. H. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek J. Z. w miesiącu wrześniu 2015 r. na kwotę 727,27 zł, a od października 2015 r. na kwotę 4.000 zł miesięcznie. W punkcie 2 wyroku Sąd zasądził na rzecz odwołującej od pozwanego organu rentowego kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu postanowienia zawartego w punkcie 2. wyroku Sąd Okręgowy wskazał, że orzeczenie o kosztach znajduje swoje uzasadnienie w treści art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015 r., poz. 1800 ze zm.) w brzmieniu

obowiązującym w dniu wniesienia odwołania. Sąd powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z 20 lipca 2016 r., III UZP 2/16, zgodnie z którą wynagrodzenie radcy prawnego w sprawie o podleganie ubezpieczeniom społecznym powinno być ustalane w stawce adekwatnej do wartości przedmiotu sporu, stwierdził, że żadna ze stron nie wskazała wartości przedmiotu sporu, w związku z czym przyjął, że nie zachodziły podstawy do rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego na innej podstawie aniżeli zgodnie z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015 r., poz. 1800) w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia odwołania, co oznaczało zasądzenie kwoty 120 zł.

Zażalenie na powyższe rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w punkcie 2 wyroku złożyła odwołująca się M. H. zarzucając naruszenie prawa, to jest:

1. art. 98 § 3 kpc w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w brzmieniu sprzed 27.10.2016 r., poprzez zastosowanie stawki wynagrodzenia za czynności radcy prawnego nie odpowiadającej wartości przedmiotu sporu oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia poprzez ustalenie tych kosztów na podstawie tego właśnie przepisu, mimo że dotyczy on wyłącznie roszczeń pieniężnych, a roszczenie odwołującej takim roszczeniem nie jest,
2. art. 19 § 2 kpc w zw. z art. 130 § 1 kpc oraz art. 25 § 1 kpc poprzez obciążenie odwołującą konsekwencjami własnego zaniedbania, polegającego na braku wezwania odwołującej do wskazania wartości przedmiotu sporu oraz braku samodzielnej jej ustalenia,
3. naruszenie art. 109 § 1 kpc poprzez uznanie, że poprzestanie strony na złożeniu wniosków o zasądzenie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych upoważnia Sąd do dowolnego ustalenia tych kosztów, podczas gdy wniosek taki nakazuje Sądowi ustalenie kosztu ustanowienia pełnomocnika według odpowiedniego przepisu prawa.

Wskazując na te zarzuty odwołująca spółka wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i przyznanie od pozwanego organu rentowego na rzecz odwołującej się kwotę łączną 4.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w miejsce zasądzonej kwoty 360 zł, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy uzupełnienia wyroku do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Ponadto wniosła o zasądzenie na rzecz odwołującej się kosztów postępowania zażaleniowego oraz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych.

Jednocześnie odwołująca się w uzasadnieniu zażalenia oznaczyła wartość przedmiotu sporu na kwotę 18 000 zł stanowiącą różnicę (1500 zł) pomiędzy podstawą wymiaru składki przyjętą przez organ rentowy (2500 zł) a podstawą wymiaru składki przyjętą przez odwołującą (4000 zł), za okres jednego roku.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o odrzucenie zażalenia, ewentualnie jego oddalenie oraz zasądzenie od odwołującej się na rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym wg norm przepisanych, od wartości przedmiotu zaskarżenia wskazanej w zażaleniu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje pogląd zaprezentowany przez Sąd I instancji w zaskarżonym postanowieniu, zgodnie z którym w sprawie, która dotyczy ustalenia istnienia stosunku ubezpieczenia społecznego znajduje zastosowanie uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 lipca 2016 r., III UZP 2/16. Zgodnie z tą uchwałą „W sprawie o ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku ubezpieczenia społecznego lub jego zakresu (o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego; o podleganie ubezpieczeniom społecznym) do niezbędnych kosztów procesu zalicza się wynagrodzenie reprezentującego stronę radcy prawnego, biorąc za podstawę zasądzenia opłaty za jego czynności z tytułu zastępstwa prawnego stawki minimalne określone w § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy

prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., póź. 490 ze zm.)." Sąd Najwyższy nadał uchwale moc zasady prawnej oraz ustalił, że przedstawiona wykładnia wiąże od dnia podjęcia uchwały.

Jednocześnie, ze względu na istotną zmianę akceptowanej dotychczas praktyki orzekania o kosztach zastępstwa procesowego adwokatów i radców prawnych w sprawach o podleganie ubezpieczeniom społecznym (ustalenie istnienia stosunku ubezpieczenia społecznego, objęcie obowiązkiem ubezpieczeń społecznych) - na podstawie § 11 ust. 2 w związku z § 5 zamiast na podstawie § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. (Dz. U. z 3 października 2002 r. ze zm.) w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu - oraz nieegzekwowania od stron (pełnomocników) oznaczania wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia) w tej kategorii spraw, Sąd Najwyższy ustalił, że wykładnia przepisów przedstawiona w uchwale będzie wiążąca od daty podjęcia uchwały. Oznacza to, jak stwierdził Sąd Najwyższy, że od chwili podjęcia uchwały przewodniczący oraz sądy orzekające w sprawach, o jakich mowa w uchwale, powinni wzywać strony (pełnomocników) do oznaczenia wartości sporu lub zaskarżenia w odniesieniu do pism podlegających opłacie, które rozpoczynają postępowanie w kolejnej instancji albo które rozpoczynają postępowanie kasacyjne.

Rozpoznawana sprawa należy niewątpliwie do kategorii spraw, w których wysokość kwoty przyznanej odwołującej się tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego udzielonego przez pełnomocnika będącego radcą prawnym powinna być ustalona według stawki określonej w § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800) w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia odwołania.

Rzecz jednak w tym, że odwołująca się do chwili wyrokowania przez Sąd I instancji nie podała wartości przedmiotu sporu. Uczyniła to dopiero składając zażalenie na postanowienie zawarte w korzystnym dla niej wyroku Sądu Okręgowego. Tymczasem, zgodnie z art. 126¹ § 1 k.p.c. w każdym piśmie należy podać wartość przedmiotu sporu lub wartość przedmiotu zaskarżenia, jeżeli od tej wartości zależy właściwość rzeczowa sądu, wysokość opłaty lub dopuszczalność środka odwoławczego, a przedmiotem sprawy nie jest oznaczona kwota pieniężna. Wskazać należy, że odwołująca się w toku procesu przybrała sobie profesjonalnego pełnomocnika, który reprezentował ją od rozpoczęcia rozprawy, co nastąpiło 24 stycznia 2017 r. do wydania wyroku, przy czym odbyły się trzy terminy rozprawy.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy nie miał podstaw do przyznania wynagrodzenia reprezentującego stronę radcy prawnego, biorąc za podstawę zasądzenia opłaty za jego czynności z tytułu zastępstwa prawnego, stawki minimalne określone w § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).

Sąd Apelacyjny nie podziela jednak poglądu wyrażonego przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, jakoby w sytuacji, gdy żadna ze stron procesu nie wskazała wartości przedmiotu sporu, o wysokości kosztów zastępstwa procesowego rozstrzygać należy zgodnie z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015 r., poz. 1800). W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy nie mając podanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia mógł i winien był przyjąć jako wartość przedmiotu sprawy najniższą kwotę określoną w § 6 pkt 1 w/w rozporządzenia w brzmieniu obowiązującym do 27.10.2016 r., a zatem 120 zł.

Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że to obowiązkiem strony procesu, zainteresowanej przyznaniem kosztów zastępstwa procesowego według zasady ustalonej przez Sąd Najwyższy w uchwale z 20 lipca 2016 r., III UZP 2/16, było wskazanie wartości przedmiotu sporu w sprawie i to najpóźniej do zamknięcia rozprawy przez Sąd I instancji. Oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia dopiero w zażaleniu może mieć znaczenie jedynie dla określenia wysokości kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej, ale w żadnym razie nie może stanowić podstawy do zmiany wyroku Sądu Instancji w tym zakresie. Wskazać należy, że treść tej uchwały oraz poprzedzająca – zgodna z nią - linia orzecznicza znana była profesjonalnemu pełnomocnikowi odwołującej. Tym bardziej niezrozumiałe jest

niezgłoszenie przez tegoż pełnomocnika do zamknięcia rozprawy wniosku o zasądzenie kosztów procesu w wysokości określonej w zażaleniu - popartego oznaczeniem wartości przedmiotu sporu.

Wbrew zarzutom zażalenia, Sąd I instancji nie był zobowiązany do wzywania strony do oznaczenia wartości przedmiotu sporu, ani do uzupełnienia braku formalnego wniosku o uzupełnienie wyroku o orzeczenie o kosztach procesu poprzez wskazanie wartości przedmiotów sporu. Uwzględniając przedstawione wyżej stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z 20 lipca 2016 r. III UZP 2/16, przewodniczący oraz sądy orzekające w sprawach, o jakich mowa w uchwale, powinni wzywać strony (pełnomocników) do oznaczenia wartości sporu lub zaskarżenia w odniesieniu do pism podlegających opłacie, które rozpoczynają postępowanie w kolejnej instancji albo które rozpoczynają postępowanie kasacyjne. Przewodniczący i sądy orzekające nie mają zatem takiego obowiązku do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy nie mając podanej przez stronę wartości przedmiotu sporu winien był przyjąć jako tę wartość najniższą kwotę określoną w § 6 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 1808 ze zm.), w brzemieniu obowiązującym do 27.10.2016 r., a zatem 120 zł.

Ponieważ jednak sąd drugiej instancji związany jest zakazem reformationis in peius, (art. 384 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.) zażalenie należało oddalić, o czym orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Wniosek pozwanego o odrzucenie zażalenia jako spóźnionego był niezasadny. Wbrew twierdzeniom pozwanego, odwołująca się 7 sierpnia 2017 r., zgłosiła wniosek o sporządzenie uzasadnienia postanowienia zawartego w wyroku w przedmiocie kosztów procesu, a zatem zachowując ustawowy termin na dokonanie tej czynności. Odpis uzasadnienia wyroku odwołująca się otrzymała 21 sierpnia 2017 r. i zażalenie złożyła 28 sierpnia 2017 r., a zatem również zachowując ustawowy termin na dokonanie tej czynności.

O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) w brzemieniu obowiązującym w dacie wniesienia zażalenia, tj. po 26.10.2016 r.

del. SSO Renata Pohl	SSA Marta Sawińska	SSA Jolanta Cierpiał
----------------------	--------------------	----------------------